

INHOUD

ONTDEKKEN 6

Welkom in Marokko	8	Reisroutes	24
De parels van Marokko	10	Veelzijdig Marokko	34
Zicht op Marokko	14	Jaaroverzicht van Marokko	62
De regio's van Marokko	16	Een korte geschiedenis	64

BELEVEN 70

Rabat	72	Meknès en Volubilis	192
Noordelijke Atlantische kust	90	Midden-Atlas	212
Casablanca	106	Marrakech	230
Zuidelijke Atlantische kust	122	Hoge Atlas	260
Tanger	140	Ouarzazate en de Zuidelijke Oases	276
Middellandse Zeekust en de Rif	154	Zuid-Marokko en de Westelijke Sahara	298
Fès	172		

WEGWIJS 312

Voor vertrek	314	Register	322
Marokko onderweg	316	Woordenlijst en nuttige uitdrukkingen	330
Praktische informatie	320	Dankbetuiging	334

Links: Kleurrijke manden te koop in de soek
Vorige bladzijde: Duinen in de woestijn Erg Chebbi
Omslag voor: De ommuurde kasba (Marrakech) met de bergen van de Atlas op de achtergrond

Zeezoogdieren

De kustlijn van Marokko aan zowel de Atlantische Oceaan als de Middellandse Zee kust biedt een habitat aan talloze zeedieren. Langs de hele kust zijn dolfinen en bruinvissen te zien, en in de Straat van Gibraltar leven potvissen en orka's. Ga tussen april en juli vanuit Tanger met een boot de zee op en u hebt een grote kans om de dieren in het wild te zien.

Wilde orka's zwemmen in de Straat van Gibraltar, waar talloze zeedieren leven

Kleine woestijnvos

De woestijnvos, de kleinste vossensoort ter wereld, leeft in de barre woestijn. Hij wordt niet groter dan 20 cm en heeft enorme oren. De woestijnvos is een nachtdier en is schuchter en schattig. U mag van geluk spreken als u er een tegenkomt in de Westelijke Sahara. Maar, als u in de woestijn overnacht, hebt u kans dat u er een ziet die's nachts uit zijn hol klimt om bij het kampiets te eten te zoeken. Ga niet naar een dierentuin waar toeristen een gevangen woestijnvos mogen aaien. Door dit soort praktijken is het aantal woestijnvossen enorm gedaald.

Een woestijnvos, beroemd om zijn kleine formaat en grote oren

MAROKKO VOOR DIEREN- LIEFHEBBERS

Marokko heeft een enorme diversiteit aan habitats: talloze bossen, een dore woestijn, hoge bergvlaktes en kilometers aan kustlijn, en telt dus ook een groot aantal fascinerende zoogdieren en vogels. Sla de dierentuin gerust over en maak mee hoe deze fascinerende dieren in het wild leven.

Apenkooien

De makaak, of berberaap, is de enige aap uit Noord-Afrika. Driekwart van de populatie leeft in de cederbossen van de Midden-Atlas, maar makaaken komen ook voor in de Rif en de Hoge Atlas (en op de Rots van Gibraltar). De dieren leven in kolonies van 10 tot 30 apen, zowel volwassenen als jonkies van beide geslachten; de kuddes zijn matriarchaal en de mannetjes helpen bij de opvoeding van de jongen. U ziet ze gegarandeerd tijdens een dagtocht van Marrakech naar de Cascades d'Ouzoud (blz. 216).

Een makaak, de enige apensoort in Marokko, zit ontspannen in een boom

Zo vrij als een vogel

Met meer dan 460 geregistreerde vogelsoorten is Marokko een paradijs voor ornitologen. In Nationaal Park Souss Massa (blz. 308), Oualidia (blz. 136) en Moulay Bouselham (blz. 101) komen in oktober en maart-april trekvogels zoals de flamingo, zilverreiger en de vrijwel uitgestorven kale ibis.

Nieuwsgierig mannetje van de Seeborn's tapuit

NATIONALE PARKEN EN NATUURRESERVATEN

Marokko telt elf nationale parken, alle met inheemse diersoorten. In Souss Massa (blz. 308) zijn fokprogramma's voor vier bedreigde Noord-Afrikaanse diersoorten, waaronder de sabeloryx, de dorcasgazelle en de Noord-Afrikaanse struisvogel. In Nationaal Park Ifrane (blz. 222) leeft een populatie berberapen, en Merja Zerga is een biologisch reservaat waar talloze trekvogels verblijven.

→
Golven rollen tegen de stadsmuren die de stad Assilah omringen

1

ASSILAH

A D1 **Vanuit Tanger of Rabat**

Het door de Feniciërs gestichte Assilah was in de (pre-) Romeinse tijd een belangrijke stad. In 1471 veroverden de Portugezen de stad en werd het een handelscentrum. In 1691, tijdens het bewind van Moulay Ismail, kwam Assilah onder Marokkaans beheer. Nu heerst er een Andalusische, relaxte sfeer en vindt u er een kleine, goed onderhouden medina. De smalle straten zijn geplaveid of met kalk verhard en de huizen zijn aan de voorkant voorzien van balkonnetjes. Er komen veel schilders naar de stad, die de muren voorzien van hun stempel, met name tijdens het Assilah Festival.

1

Medina

Assilah's medina is klein, maar heeft terecht een goede naam vanwege de rust en de goede hygiëne, een verademing na de drukte van het nabijgelegen Tanger. De medina is in de 15de eeuw ommuurd door de Portugezen en heeft twee toegangspoorten, de Bab el-Kasaba en de bastionachtige Bab el-Homar (landpoort), die is voorzien van een Portugees koninklijk wapen. De smalle kronkelende straatjes zijn wit geschilderd en hebben blauwe versieringen. Aan de zuidkant

van de vesting staat de *koubba* (heiligdom) van Sidi Mamsour, niet toegankelijk voor niet-moslims, maar een goede plek om de zee te bekijken, met name bij zonsondergang.

2

Palais de Raissouli

Medina

Moulay Ahmad Er-Raissouli was de laatste Barbaarse piraat. Hij verdiende zijn geld met de ontvoering van hooggeplaatste personen, die hij voor hoge bedragen aan los-

geld weer liet gaan. Een van zijn beroemdste slachtoffers was Walter Harris, een journalist van de *London Times*, die hij drie weken gevangen hield. Naar verluidt was Er-Raissouli hoogopgeleid en charmant, maar hij kon ook wreed zijn. Zo stuurde hij ooit het hoofd van een door hem ontvoerde gazant in een mand meloenen terug naar zijn familie. Zijn grote paleis is prachtig gerestaureerd, inclusief het terras van glas dat uitkijkt over de oceaan. Het paleis is voor publiek geopend tijdens het Assilah Festival, wanneer dit slaperige kustplaatsje ineens tot leven komt.

↑ Kleurrijk Marokkaans aardewerk, in de medina van Assilah

3

Centre de Hassan II Rencontres Internationales

Medina **Dag. 8.30-17.00 ('s zomers tot 20.00) uur**

Het 'Centrum voor Internationale ontmoetingen' is een gemeenschapshuis, tentoonstellingsruimte en ontmoetingsplaats voor lokale en internationale kunstenaars die Assilah bezoeken. Het Centre de Hassan II Rencontres Internationales is gevestigd in een mooi gebouw naast de sobere Bab el-Kasaba bij de ingang naar de medina, en organiseert tentoonstellingen met schilderijen en beeldhouwwerken. Met name in de zomer, tijdens het jaarlijkse Assilah Festival, wordt het centrum drukbezocht en is er van alles te beleven.

SHOPPEN

Centrale markt

Vlak naast de muren van de medina ligt de kleine markt van Assilah, waar behalve groente en fruit ook souvenirs worden verkocht. Donderdag is marktdag en is het aantal kramen het grootst. De restaurants op de markt serveren vis en zeevruchten.

Avenue Mohamed VI, medina **8.00-20.00 uur**

Dh Dh Dh

Must see

4

St. Bartholomeüskerk

Ave. du Prince Héretier

Deze kerk in Spaans-Moorse stijl, met twee torens en een prachtig interieur, zou zomaar op een pleintje in Andalusië kunnen staan. Het is geen katholieke kerk meer, dus een mis kunt u er niet volgen, maar er vinden lokale evenementen plaats, en ook activiteiten als taalcursussen etc.

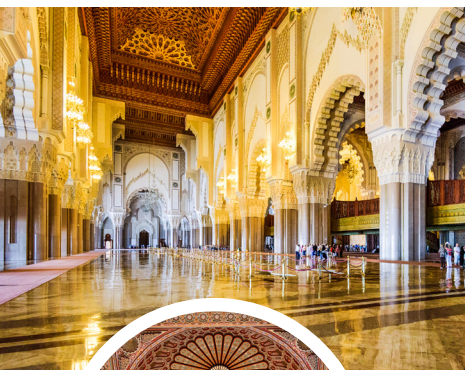

HASSAN II-MOSKEE

📍 B1 📍 Blvd Sidi Mohammed Ben Abdallah 📅 Dag. 🌐 fmh2.ma/en

Iedereen die de schitterende Hassan II-moskee bezoekt, wordt overweldigd door de omvang en de spectaculaire locatie op een platform boven de Atlantische Oceaan. Komt u dichterbij, dan ziet u dat de echte magie – zoals vaak in de Moorse stijl – in de details schuilt.

Naar verluidt is de Hassan II-moskee met zijn minaret van 200 m het hoogste religieuze gebouw ter wereld. Het is een combinatie van traditionele Moorse architectuur en 20ste-eeuwse innovaties, zoals de laserstralen die op Mekka zijn gericht, het schuifdak en de glazen vloer waaronder de Atlantische Oceaan zichtbaar is. Er worden dagelijks meerdere rondleidingen door de moskee gegeven, in diverse talen. Hoogtepunt is de grote gebedsruimte, met zuilen die net zo groot zijn als enorme sequoia's. Werkelijk elk oppervlak is rijk versierd, zoals de vloeren met marmeren patronen, de tegels met ingewikkelde motieven en de prachtig besneden houten plafonds.

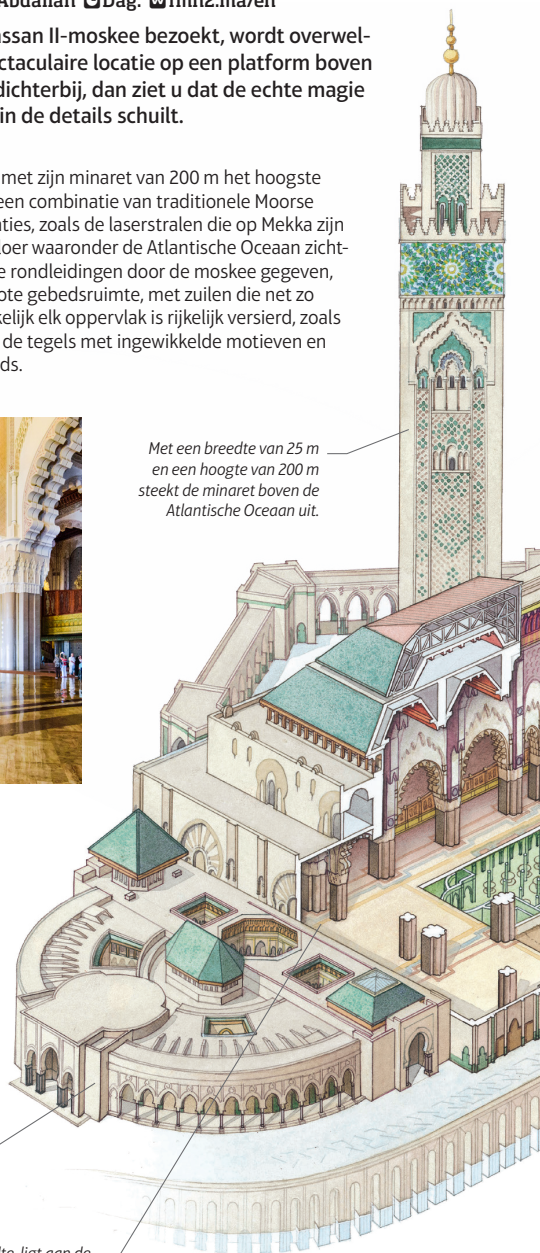

↑ Prachtig marmeren interieur, met bewerkt stucwerk en zellij-tegels (inzet)

Overall is marmer gebruikt als bekleding van de zuilen van de gebedsruimte, bij doorgangen, enz.

De minbar, of het preekgestoelte, ligt aan de westkant van de gebedsruimte en is bijzonder mooi versierd met verzen uit de Qu'ran.

Met een breedte van 25 m en een hoogte van 200 m steekt de minaret boven de Atlantische Oceaan uit.

↑ De imposante minaret, gezien vanuit de portico's, torent uit boven het plein

Boven twee tussenverdiepingen en uit het zicht van de mannen ligt een galerij, 5300 m² groot, met plaats voor 5000 vrouwen.

De met cederhout beklede binnenkant van de koepel van de gebedsruimte is versierd met houtsnijwerk en schilderijen.

In het koper en titanium van de Koninklijke deur zijn traditionele motieven gegraveerd.

Zuilen

Deze dubbele deuren, vaak bekleed met bewerkt koper, vormen een spitsboog en worden geflankeerd door zuilen.

Mashrabiya, schermen in de vensters, houden nieuwsgierige blikken tegen.

De trap naar de vrouwengalerij is voorzien van prachtig houtsnijwerk, bogen en zuilen van marmer, graniet en onyx.

De gebedsruimte biedt plaats aan 25.000 gelovigen. Hij meet 200 x 100 m. Het middenstuk van het dak kan worden opengeschoven.

↑ Opengewerkte illustratie van het interieur van de Hassan II-moskee

35.000

Het aantal ambachtslieden dat zich inzette om dit ambitieuze bouwproject te voltooien.

5

JARDIN MAJORELLE

📍 A5 📍 Avenue Yacoub el-Mansour (bij het busstation) 🕒 Dag. 8.30-18.00 uur (toegang tot 30 min. voor sluitingstijd) 🌐 jardinmajorelle.com

Van de vele parken van Marrakech is de Jardin Majorelle, een paradijsje midden in het centrum van de Ville Nouvelle, het beroemdste. Het is het erfgoed van de Franse schilder en zelfbenoemde 'tuinman' Jacques Majorelle, die een prachtige botanische tuin ontwierp rondom zijn studio.

Jacques Majorelle werd in 1923 verliefd op Marokko en hij bouwde in Marrakech een schitterende Moorse villa, met rondom een schitterende tuin met een art-decostudio, met pergola's en intens blauwe muren. Na het overlijden van Majorelle raakten huis en tuin helaas in verval.

In 1980 kocht de beroemde couturier Yves Saint-Laurent de tuin en liet hem deskundig restaureren. Door de tuin voeren vier wandelpaden, die elkaar kruisen en daarmee parterres van prachtig gekleurde tropische bloemen creëren. Naast yucca's, bougainville, bamboe, laurier, geraniums, hibiscussen en cipressen ziet u meer dan 400 palmen- en 1800 cactussoorten. Majorelles studio is verbouwd tot een klein museum, waar meer dan 600 voorwerpen de traditionele Amazighcultuur illustreren. Ook vindt u hier een collectie Marokkaanse kunstnijverheid, zoals antieke tapijten, Fassikeramiek en Amazighdeuren. Verder vindt u er door Jacques Majorelle gemaakte gravures van dorpen en kasba's in de Atlas. Naast de tuin ligt het moderne Musée Yves Saint Laurent met creaties van de Franse couturier. Ook vindt u hier een kunstcentrum en een auditorium.

CAPITOOLTIP

Vroege vogels

Vermijd de toeristenstroom (en de hitte)! Boek uw ticket online en bezoek de tuin vroeg in de ochtend, wanneer u kunt kuieren over de paden en genieten van de rustige plekjes.

① Deze fontein, omgeven door mozaïektegels, is een van de vele fijne plekjes waar bezoekers even kunnen ontspannen.

② De muren van de Villa Majorelle, in art-decostijl, zijn opvallend blauw en geel geverfd. De villa wordt omgeven door hoge cactussen, palmbomen en tropische bloemen.

③ Door de tuin lopen kanalen die zijn omgeven door papyrusplanten en de habitat zijn voor diverse waterleliesoorten. Ze irrigeren de bodem en voeden de planten.

Weetje

De naam Majorelle leeft voort in een schitterende kobaltblauwe kleur, die 'Majorelle-blauw' wordt genoemd.

JACQUES MAJORELLE

De schilder Jacques Majorelle werd in 1886 geboren in het Franse Nancy. Hij was de zoon van Louis Majorelle, een van de belangrijkste figuren van de École de Nancy, en groeide op in een kunstzinnig art-nouveaumilieau. Na zijn studie aan de École des Beaux-Arts in Parijs besloot hij zich aan het schilderen te wijden. Hij bezocht in 1919 Marokko, waar hij verliefd werd op het intense licht, en hij besloot in Marrakech te blijven. Hij had een fascinatie voor de soeks, kasba's en dorpen van de Hoge Atlas en bleef in Marokko tot zijn dood in 1962.

In de weelderige Jardin Majorelle groeit en bloeit een grote variëteit aan planten